

הבנינו ואלמדה

אצרות דעת, נשפי חיוזק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

לקפוץ אל הקב"ה!

עולם, שנה נפשי!

יהא בעיניך כאילו מלאכתך עשויה

הנה לאחר שידענו והחדרנו בנפשנו הכרה זו שהקב"ה השאיר כמה חלקים בטבע הבריאה שבהם לא יוכל האדם להסתפק בהשתדלות גשמית אלא יוכרח לפנות אל אביו שבשמים, נרויח להבין עניינה של שבת קודש. בשונה משאר הימים, את יום השבת קודש השאיר הקב"ה מבלי להגשימו, וכמו שפירש רש"י: "כשתבוא שבת, יהא בעיניך כאילו מלאכתך עשויה!"

יש מקשים על לשון הפסוק "וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה", שהרי הקב"ה מחיה את הכל בכל רגע ורגע ואף גם ביום השבת קודש ואם כן במה נשתנה יום השבת משאר הימים? אך התשובה היא שביום השבת הקב"ה הכניס רוחניות לעולמו כמבואר בספרים הקדושים, והיינו שאת כל הימים הוריד לעולם העשייה, את יום השבת קודש הותיר על כנו. ועל זה צוה אותנו הקב"ה להמתין במשך כל ימות השבוע ליום השבת ולקדשו היטב מפני שכל ששת ימי המעשה תלוים בו ומקבלים ממנו את חיותם כמבואר בזוהר הקדוש.

כפי שהותיר הקב"ה שלשה מפתחות בידו כדי שיורח האדם לפנות אליו ולסמוך על ישועתו (ואין בזה משום אין סומכין על הנס' מפני שכן קבע הקב"ה בסדר הבריאה, כאמור), כן הותיר הקב"ה בידו יום אחד בשבוע כדי שיזכור האדם ויחיה עם ההרגשה שהוא יונק את כל חיותו מלמעלה. וכפי שעשה כן הקב"ה לענין הזמן, כן עשה לענין המקום, ולכן נותרה ארץ ישראל בידו מבלי להתגשם, כמו שנאמר (דברים יא, יב) ארץ אשר ה' אלוהיך דרש אותה, תמיד עיני ה' אלוהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכל בני העולם מקבלים את השפע שלהם מארץ ישראל!

כספֵל קטן המונח בקערה גדולה

פעם אמרו להרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, שבעיני הבשר נראה הדבר הפוך, שהרי בני ארץ ישראל אינם משופעים בממון, ובני חוץ לארץ משופעים יותר בממון - אתמהא!

השיב להם הצדיק: ארץ ישראל והעולם משולים לספל קטן המונח בתוך קערה גדולה, ובא אחד ושופך מים אל הספל, וכשהמים עולים על גדותיהם, הם יוצאים החוצה וממלאים גם את הקערה. ומעתה כל זמן שארץ ישראל היתה בבניינה, היו המים (הלא הם השפע) עולים עד גדותיהם, וכשהיה נשאר מעט מן המים, היו גם הארצות האחרות מקבלות מהם מעט. אך היום שחרבה עירונו ושממה היכלנו, דומה ארץ ישראל לספל מנוקב ומחורר מכל צדדיו, אשר כל המים הנשפכים לתוכו, נזלים החוצה אל הקערה.

המשך בעמוד ג' ←

תפסת האדם, ומזלא הוא המקור שלמעלה מתפסת האדם והוא בחינת אין... ושורש שלושה דברים הללו המה מהמקור והשורש שלמעלה מתפסת הנבראים!"

רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים

הנה במאמרו של רבי פנחס בן יאיר איתא: "זריזות מביאה לידי נקיות... פרישות מביאה לידי קדושה... וחסידות מביאה לידי רוח הקודש ורוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים". וכתב על זה הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים" (פרק כז): והנה מה שעוזר להשגת המדה הזאת (הקדושה) הוא ההתבודדות והפרישה הרבה כדי שבהעדר המטרדים יוכל נפשו להתגבר יותר ולהדבק בבורא... ובעזר האלוהי אשר יותן לו תתגבר נפשו בו ותנצח את הגופניות, ותדבק בקדושתו יתברך ותשלם בו, ומשם יעלה אל מעלה גבוהה יותר, והוא הרוח הקודש שכבר תגיע השכלתו להיות למעלה מחק האנושי, ויוכל להגיע דביקתו אל מעלה כל כך גדולה שכבר ימסר בידו מפתח של תחיית המתים כמו שנמסר לאלהיו ולאלישע שהוא מה שמורה על עוצם ההתדבקות בו יתברך שבהיות הוא יתברך שמו מקור החיים, הנותן חיים לכל חי, וכמאמרם ז"ל: "ג' מפתחות לא נמסרו ביד שליח מפתח תחיית המתים וכו'", הנה הדבק בו יתברך דביקות גמור יוכל למשוך ממנו יתברך אפילו משך החיים עצמם, שהוא מה שמתייחס לו בפרט יותר מן הכל וכמו שכתבתי, והוא מה שסיים הברייתא "קדושה מביאה לידי רוח הקודש, ורוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים!"

דברי הרמח"ל מבוארים על פי האמור, ששלשה מפתחות אלו לא נתגשמו ונשארו למעלה, אך העולה ממדרגה למדרגה אף הוא עולה למעלה ויגזור אומר להמשיך פרנסה לבני אדם ולהחיות מתים בבחינת צדיק גזר והקב"ה מקיים. ולפי זה מיישב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו "פרי צדיק" (שם) קושית התוספות בריש תענית על מה שאמרו ששלשה מפתחות אלו לא נמסרו לשליח, שהרי מפתח הגשמים נמסר לאלהיו וכן מפתח תחיית המתים נמסר לו וכן נמסר לאלישע עיני שם, כי לדבריו לא נמסר לשליח פירושו שלא נתגשם לרדת למטה, אבל מי שעולה במדרגותיו עד למעלה בוודאי נמסרו לו מפתחות אלו.

זה מבאר ענין ההליכה אל הצדיק לבקש אצלו בני חיי מזוני, כי יש והאדם התפלל לבני חיי מזוני ולא נענה, אם מפני שתפלתו לא היתה ראויה ואם מחמת דברים המעכבים לתפלתו. על כן הוא הולך אל הצדיק שעלה עד למעלה במדרגות הסולם אשר יכול להמשיך בני חיי מזוני ממקור החיות!

הנה בשיעור הקודם (כא, הובא בגליון ג) הבאנו את דברי הגמרא בריש מסכת תענית: "אמר רבי יוחנן שלשה מפתחות בידו של הקדוש ברוך הוא שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן מפתח של גשמים, מפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים". פירוש: כל שאר הדברים נקבע להם סדר על פי הטבע, מלבד שלושה דברים אלו שמפתחותיהם נמצאים בידי הקב"ה ולא נקבע להם שום סדר. ואלו הן: מפתח של גשמים (וכפי שארע לא פעם אפילו בארה"ק, אשר מטר עז ניתן ארצה בהפתעה גמורה, וכל החוזאים למיניהם לא צפו אותו מראש עד שנאלצו לאחר מכן להתחבא בחוריהם מגודל הביזיונות. והיינו מפני שהגשמים אין להם סדר טבעי, והקב"ה יכול להחליט בין רגע לשדר מערכות שמים ולהוריד גשמים בעולם). מפתח של חיה, היינו מפתח של הריון (כפירוש בעל תוספות יו"ט) שאף היא מסורה ביד הקב"ה כפי הידוע. ומפתח של תחיית המתים, כי הוא תלוי ברצונו של הקב"ה וכשיעלה רצון מאתו יתברך, יפור על המתים טל תחיה להחיותם.

ומסיים שם הש"ס: "במערבא אמרי אף מפתח של פרנסה, דכתיב 'פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון'. ורבי יוחנן מאי טעמא לא קא חשיב להא? אמר לך גשמים היינו פרנסה!"

נורות השאירו בארץ בני לקפוץ ודלהג

ונבוא עתה לבאר הדברים ביתר עומק: הנה ידוע שכל ענייני השפע הבאים לעולם שורשם בעליונים ברוחניות, אלא שמצטמצמים ומתגשמים בעת ירדם לעולם עד שנראים בזה העולם כפי שנראים. אולם שלשה מפתחות אלו, שהם מפתח של גשמים, מפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים, אשר תכליתם שלשתם להאציל חיות חדשה בעולם, השאירים הקב"ה כמקדם מבלי להגשימם. וזו טובה גדולה היא לאדם, ונבאר על פי משל: הולך לו האדם על הארץ ולפתע הוא רואה בור פתוח. מה יעשה ולא יפול לתוך הבור? יקפוץ כלפי מעלה וידלג עד שיגיע לצדו השני וימשיך בהליכתו... עשה הקב"ה בכוונה תחילה שייטקע האדם נוכח שלושה דברים אלו ויבין שאינו יכול להמשיך בהליכתו בזה העולם מבלי שיקפוץ כלפי מעלה לבקש מבואר שיעבירונו. וכשיקפוץ כל פעם כלפי מעלה, יתקרב אל בוראו, וכי יש לך חסד גדול מזה?!

וכן הוא נמצא מפורש בספר פרי צדיק (שמיני עשרת אות מב) בזה הלשון: "ענין אומרם ז"ל 'שלושה מפתחות לא מסרן הקדוש ברוך הוא ביד שליח, של חיה של גשמים ושל תחיית המתים'. יש לומר שהוא על דרך אומרם ז"ל (מועד קטן כח, א) בני חיי ומזונא לאו בזכותא תליא אלא במזלא. של חיה הוא בני, של גשמים הוא מזוני, ושל תחיית המתים הוא חיי. וזכותא הוא מעשה המצוה שעל פי השגה ושכל

למה אנו מתייגעים בלימוד התורה?

וכיצד נקיים מצות הדביקות בעת לימוד התורה?

לאחר קבלתנו את התורה בחג השבועות - מאמר יסודי בענין לימוד התורה באופן הנכון!

שהקב"ה ברא את העולם בששת ימי המעשה, ומה לו להזכירו לעצמו מבחוץ אם הוא יכול להזכירו לעצמו מבפנים.

ונדגיש שוב: בל נטעה לומר ח"ו שהמפלפל בלימודו יש לו פטור מלחשוב על השי"ת, ומפני שדברי פלפולו בעצמם הם אלוקות והתדבקותו בהם כמוה כהתדבקות בהשי"ת. הם מלהזכיר זאת! את הדביקות בהשי"ת הלא צריכים להרגיש בלב, וכיון שהאדם מחויב לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, הרי הוא מחויב להרגיש דביקות זו גם במשך לימודו. **צדיקי החסידות הורו לנו רק, שבשעת הלימוד אין האדם זקוק לעורר הרגשה זו בלבו מבחוץ, אלא הוא יכול לעורר אותה מעצם לימודו, וזאת על-ידי שיכין את עצמו כראוי ויכוון את הכוונה הרצויה בעת לימודו, כי אז יראה שהוא מרגיש בכל משך לימודו שיש מנהיג לבירה.**

יש לומר ורע לך

הוא אומר: כבר אפשר שיתפלל האדם בבוקר ויתיישב לאחר מכן ללמוד כמה שעות רצופות, במהלך יעין ויפלפל בדברי תורה, ועם כל זה לא יקיים כלל מצות ולדבקה בו, וזה מפני שלא הכין את עצמו ללימוד באופן הראוי ועל כן לא זכה שהתורה תביא אותו לידי דביקות.

התורה יש לה כוח להביא את האדם לידי דביקות, אבל כדי שדבר זה באמת יקרה, על האדם להכשיר את עצמו. ולכן אם לא יכשיר האדם את עצמו, הגם שלא ילמוד לקנות או כדי להתגאות, אלא ילמוד סתם מפני שהוא אוהב את הלימוד, לא יגיע לידי דביקות.

כשיגיע אדם כזה לעולם האמת ויתפלא כשיאמרו לו שלא קיים את מצות הדביקות, יפתחו לו את דברי התנא רבי מאיר במסכת אבות "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה" ויאמרו לו: מה לך לבוא בטענות לאחר תשעים שנות חיים? הלא היית יכול לבדוק בעצמך אם באמת זכית לאותם דברים הרבה שזוכה להם הלומד תורה לשמה, ואילו היית בודק את עצמך, היית רואה מיד שהגם שלמדת בגעשמאק גדול, לא היה זה דביקות אלא משהו אחר.

ברורינו - מזה ומזה!

ומעתה נבוא ליישוב השאלה שפתחנו בה ואשר מצאנו בה כמין סתירה, האם מוטל עלינו לעצור באמצע הלימוד כדי להזכיר לעצמנו שיש מנהיג לבירה, או לא. והתשובה היא: מעיקרא דדינא אין אנו זקוקים לכך, כי בעצם לימוד התורה היינו יכולים לזכור זאת בכל רגע. אולם, היות שרובנו אינם נמצאים במדרגה כזו שנבוא בכל עת מלימודנו לידי דביקות, על כן אנו צריכים לעצור כפעם בפעם להזכיר לעצמנו שיש מנהיג לבירה, ובכך נפעל שהתורה שלנו עצמה תהיה בכוונה הראויה וממלא תביא אותנו לידי דביקות.

וביתר ביאור: כשאנו מכינים את עצמנו ללימוד התורה, על ידי אמירת מזמורי תהלים ואמירת לשם יחוד, אנו פועלים בכך שעכ"פ בשעה הראשונה שאנו יושבים ולומדים, נהיה תחת רושם היראה ונזכור שיש מנהיג לבירה דווקא מתוך דברי התורה שאנו מוצאים מפיו. אבל מה נעשה ובמשך הזמן אנו מתקדרים קצת, ואז נעלם לו אותו רושם שהיינו תחתיו. לכן אנו זקוקים לעצור מעט בכל שעה ושעה, כדי לחזור להזכיר לעצמנו אותו רושם שהיינו תחתיו, כי אז נמשך להכיר מתוך דברי התורה שאנו מוצאים מפיו שיש מנהיג לבירה!

חלק ב'

תורה לשמה כיצד?

כעת נעבור לנדבך נוסף: הנה בספרי החסידות מובא

וכן הביא בספר "אוצר החיים" שהגה"ק הדברי חיים מצאנו זיע"א אמר לדין אחד שלא יסח את דעתו בערכו דיני תורה בשביל הדביקות בה, אלא יהיה שקוע כל כולו בדיני התורה כדי להוציא דין אמת לאמתו. וזה מבואר לאור דברי חז"ל, שעריכת דיני תורה כמוה כלימוד התורה, ואפילו יותר מלימוד רגיל כמבואר במסכת שבת (י. א.).

ואכן סוגיא זו טעונה ליבון, כי לכאורה הדברים פשוטים שכאשר האדם עוסק בתורה עם ההכנה הראויה, הוא זוכר בכל עת כי דברי התורה הם צירופי שמות ומקיים בעצמו הפסוק שויתי ה' לנגדי תמיד, ומדוע יצטרך להפסיק באמצע לימודו כדי להזכיר לעצמו שויתי ה' לנגדי תמיד כפי שנהג בקדשו הרה"ק מניקלשבורג זיע"א.

מדוע אינו מנצל את זמנו בהנחת תפילין דר"ת או בדברים אחרים הנחוצים לו?

דביקות על ידי לימוד התורה

ונתחיל לבאר בע"ה בפשיטות: הנה נפסק בתחילת השו"ע שעל האדם לקיים "שויתי ה' לנגדי תמיד" בכל עת, ומצד שני הרי מוטל על האדם לקיים בכל עת הפסוק "והגית בו יומם ולילה", ובכך, איך יקיים האדם גם זה וגם זה, והרי אין בכוח האדם לחשוב שני דברים בבת אחת. אמנם כן, יכול היה האדם אילו היה חפץ בכך, להחליט בעצמו שיחשוב רגע אחד מזה ורגע אחד מזה ויחזר חלילה, אך בזה ידמה לאנשים אלו שאין ראשם מיושב עליהם ומוחם מתרועע בכל עת מענין לענין, והלא הללו סובלים מזה כי אינם מצליחים להחזיק במוחם מחשבה אחת לזמן ממושך.

אכן התשובה היא, שאע"פ שאין האדם יכול לחשוב שתי מחשבות בבת אחת באופן מלא, יכול הוא להיות תחת רושם מחשבה הראשונה תוך כדי שהוא חושב מחשבות אחרות. ולמנוחה: מי שלומד עם חברותא, אע"פ שהוא עוסק בלימודו, יש במוחו גם רושם מהחברותא העומד לצדו. דוגמא דומה: מי שלומד ולפתע רואה את רבו עומד לידו ומסתכל, הגם שישאף את כל חלקי נפשו להיות שקוע בלימודו, יהיה במשך כל זמן לימודו תחת הרושם של רבו העומד לצדו ובלבדו תשרה היראה.

לאור זאת לימודנו צדיקי הדורות, שכאשר האדם עוסק בלימוד התורה, אל יעלה בדעתו לומר שמצות הדביקות נדחית מפני לימודו, כפי שמצות החסד (שאפשר לה להיעשות על ידי אחרים) נדחית מפני לימוד התורה, אלא אם ילמד עם הכוונה הראויה ובהכנת נפשו קודם לכן, יהיה בכל משך לימודו תחת הרושם שיש מנהיג לבירה.

כשהאדם הולך ברחוב, אז הוא צריך להזכיר לעצמו בכל עת שיש מנהיג לבירה, שהרי העולם החומרי טועה ומטעה ולפעמים נדמה שמורה ההיפך מזה, אבל כשהאדם יושב ולומד בכונה הרצויה, הלא דברי התורה מזכירים לו בכל עת שיש מנהיג לבירה, ולמשל כשהוא לומד הלכות שבת, הרי הוא דן איזו מלאכה היתה במשך ואיזו לא היתה במשך, ואיזו מלאכה מגלה על האדם העושה אותה בשבת שאינו מאמין ר"ל בבריאת העולם, ואם כן הרי הוא זוכר בכל עת

הגה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זיע"א הביא בספרו "דברי תורה" (ח"א א"ו ג), שלפני שהרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א היה מוסר את שיעורו בעיון, היה ממנה את תלמידו הגדול הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, שיזכיר לו בקול מדי פעם הפסוק שויתי ה' לנגדי תמיד.

בדומה לזה הביא בספר "זכרון טוב" (עמ"ח) שפעם ביקש הרה"ק מניקלשבורג זיע"א מתלמידו הרה"ק החוזה' מלובלין זיע"א, היות שהוא חושש כי על ידי עיונו בתלמוד יסח את דעתו מן הדביקות, שירעיש בידיו כדי להזכירו. והעיד הרה"ק מלובלין זיע"א שאע"פ שלמה אצל רבו שנים הרבה, לא הוצרך מעולם להזכיר לו. בעת אחת בלבד ראה את רבו שקוע מאוד בעיונו ועלה בדעתו להרעיש בידיו, אך מיד העיר לו רבו שאין צורך בכך כי הוא זוכר שפיר.

חלק א'

מחד ניסא

מתבאר מעובדות אלו, שישנה עבודה המוטלת על כל יהודי לעצור באמצע לימודו כדי להזכיר לעצמו שהוא עומד לנגד ה'. וכך איתא להדיא בצוואת הריב"ש זיע"א, שכשעוסקים בלימוד התורה, יש לעצור מעט בכל שעה כדי להתדבק בבורא יתברך על-ידי שיזכיר לעצמו כי הוא עוסק בתורת ה' ושהקב"ה הוא זה שנותן לו כוח ושכל להבין ולהשכיל את דברי תורתו.

מאיך ניסא

אולם מאיך מצאנו דיבורים ברורים מן הצדיקים, ואף גם מהבעש"ט הק' בעצמו, שבאמצע הלימוד אין האדם צריך להיות עסוק בענין הדביקות, כי עצם הלימוד זהו הדביקות. וכך נדפס בקונטרס "קיצור תניא" (פרק מא) בשם הבעש"ט הק' ז"ע על מאמר הש"ס (ברכות לא, א) "אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו". חבירו זה הקב"ה, וכמו שפירש רש"י (שבת לא, א) במעשה דגר שביקש להתגיר כשהוא עומד על רגל אחת, והלל הזקן השיב לו: "דעלך שני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, ואיך - פירושה הוא, זיל גמור". ופירש שם רש"י שהקב"ה נקרא חבר כמו שכתוב (משלי כו, ז) "רעך ורע אביך אל תעזוב", והיינו שלא תעבור על דברי הקב"ה כפי שאינך רוצה שחברך יעבור על דבריו.

ועל זה אמר שאין לו רשות להפטר מחבירו, היינו מהקב"ה, שהרי הוא מחוייב להיות דבוק בו במחשבתו בכל עת. "אלא מתוך דבר הלכה", כלומר רק בשעה שהוא שקוע בים התלמוד, כי אז אדרבא, יוסיף וישקע במחשבתו לתוך דיבורי התורה, וכל כך למה? - שמתוך כך זכרהו, שהרי ישאל אוריייתא וקוב"ה חד הם, וכשהאדם מתדבק בתורה הוא בעצם מתדבק בהקב"ה!

הצד השלישי

וכן מצאנו לכמה וכמה מגדולי החסידות שהורו בפיהם שרק קודם הלימוד, בשעה שהאדם מכין את עצמו ללימודו, עליו לכוון במחשבתו שהוא רוצה להתדבק בבורא באמצעות לימודו. אך לאחר מכן, כשהוא כבר יושב ולומד, אינו צריך לכך, כי לימודו הולך לפי הכוונה הראשונה. וכך הוא להדיא בספר התניא (פרק מא) שקודם שיתחיל ללמוד יעשה הכנה במחשבתו ויוציא בפיו כי הוא הולך ללמוד כדי לעשות נחת רוח לבוראו, אך לאחר מכן אינו צריך. ומביא ראייה מכתובת גט וספר תורה שצריכים לשמה לעכב, ואעפ"כ דיו לסופר שיאמר בתחלת הכתיבה הריני כותב לשם קדושת ס"ת או לשמו ולשמה.

מלמד על אהרן שלא שינה

מידת ההשתוות במשנת צדיקים וחסידים

הקדמה למעשה

הפסוק מעיד על אהרן: "ויעש כן אהרן, אל מול פני המנורה העלה נרותיה, כאשר צוה ה' את משה". ופירש רש"י: ויעש כן אהרן - מלמד שלא שינה. וכבר עמלו רבים להבין דברי רש"י, שהרי לפי הפשטות אין להם הבנה, כי מה חידוש יש בזה שלא שינה מצוייו הבורא, וכי הייתי סבור שישנה ח"ו?!

ובספר "שפת צדיקים" הביא מהרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, שפירש כי הנה רש"י פירש: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? - לפי שכשראה אהרן תנוכת הנשיאים, חלשה דעתו, שלא היה עמהם בתנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות", ועל זה באה התורה ומעידה: **אע"פ ששמע זאת מהקב"ה בכבודו ובעצמו, לא נעשה בו שום שינוי בלב, ונשאר בענותותו כתחילה.**

הוסיף על כך מהרה"ק מפרמישלאן זיע"א: **כי האדם הצדיק אפילו בעת שמרוממים אותו מן השמים לכבוד ולתפארת, אע"פ ענותותו שהיתה לו מקודם אינה משתנית.** מידה זו נקראת בספרן של צדיקים **"מידת ההשתוות"**, והצדיקים השלמים במידה זו אינם מרגישים שום חילוק בין מציאות זו למציאות אחרת, **כי העיקר אצלם לעשות רצון ה', ואם כעת רצון ה' הוא לעבוד אתו בכך - מה טוב, ואם רצונו לעבוד אותו באופן אחר - גם זה טוב!**

מעשה

הגה"צ ר' אליעזר דוד פריעדמאן זצ"ל סיפר על מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, שבעת הקימו את חצרו לאחר המלחמה, הקפיד מאוד להתנהג בכל מעשיו כפי שנהגו בבית אבותיו. כשהגיע שמחת תורה, שאל אם יש מאן דהו שזוכר איך היה נוסח ההכרזה בעת הוצאת הספרי התורה, וכשלא היה אף אחד, קרא אליו את הגבאי ולימד אותו את הנוסח. וכשהגיע אל ההכרזה שבה מכבדים את הרבי...

הבנה למעשה

אמר לו את הנוסח המדויק כולל כל התוארים ולא היה ניכר עליו שום שינוי הגם שדיבר על עצמו, בהיותו שלם במידת ההשתוות, כפי שהיו רואים אצלו תמיד, היה יכול לדבר על עצמו מבלי שישתנה אצלו מאומה.

כשהגה"ק רבי שלום משאץ זיע"א הגיע בשנת תש"ז לארץ ישראל לקבל את פני רבו מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, הפליא את מידת ההשתוות שלו באמרו: אינני רואה עליו שום חילוק בין עבודתו בעיר בעלזא כאשר התסופפו בצלו רבבות אלפי ישראל, לבין עבודתו כעת בתל אביב, כאשר מסביבו אנשים מועטים בלבד. זיו קלסטר פניו, שמחת הלב, הזהירות, הכל נראה עליו ממש כפי שהיו המלמחה, כי קשור הוא לבוראו ואין לו כלום עם כל המתרחש מסביבו.

מעשה

כעין זה הביא הגאון משמוליא זיע"א, שכאשר מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א השתדך עם נכד מהרה"ק מרוזין זיע"א (מהרה"ק רבי שלמה בן רבי אברהם יעקב מסאדיגורא נשא את בת הרבי ר' הירש מרימנוב זיע"א), כיבדו אותו בקריאת הכתובה, וכשהגיע אל שמו, קרא אותו עם כל התארים: **"הרה"צ איש האלוקים רבי צבי הירש"...**

הבנה למעשה

וראו על פניו שהוא דבוק כולו בבוראו ואינו מרגיש שום שינוי בלב.

מעשה

עוד מסופר על מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א, שפעם בא אליו מהרה"ק מצאנז

על שבת פרה. כשראהו שאל אותו בפליאה: "וכי גאון וקדוש זה זקוק לנסוע אצלי?! אך כיון שאמר לו כי מקובל מהצדיקים שבשבת פרה צריך לנסוע לצדיק הדור, הנהן בראשו.

הבנה למעשה

אמר על כך נכדו מהרה"ק רבי שמחה ישכר בער מציעשינוב זיע"א: "העיקר שלמדתי ממעשה זה, היא מידת ההשתוות של הרבי ר' הירש. בתחילה לא הבין כלל מדוע בא אליו הרב מצאנז, אך כיון שאמר לו שביקש לנסוע לצדיק הדור נענה לו בראשו!"

מעשה

עוד מסופר מעשה נפלא: מהרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז זיע"א שלח את שני בניו הקדושים, **רבי יעקב לייב מקאוולי רבי יצחק מנעשכיז זיע"א**, להסתופף בצל מהרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א. שהו ברימנוב כמה שבועות, וכשהרגיש שכבר קיבלו די סיפוקם, באו לקבל ברכת פרידה. אמר להם הרבי: "הן הדרך רחוקה מרימנוב לנעשכיז, אבקש מהמשרת רבי צבי הירש שיתלווה אליכם."

נתלווה אליהם רבי צבי הירש ויצאו אל הדרך. והיה באמצע הדרך, התקדרו השמים בעבים וגשם זעזעפות ניתך ארצה. לא יכלו להמשיך בדרכם ונכנסו לאכסניה אחת. סבורים היו לשהות באכסניה זמן מועט ולהמשיך בדרכם מיד, אך למעשה הגשם לא פסק במשך כמה ימים רצופים ונאלצו לשהות באכסניה כל אותם ימים. בבואם לצאת מן האכסניה, חלשה דעתם של האחים הקדושים בידועם שאין להם מה לשלם לבעל האכסניה עבור שהותם הארוכה אצלו.

מאחר ולא נודע אז עדיין עוצם גודל קדושתו של רבי צבי הירש, נמלכו האחים בדעתם לעשות כעין "קנוניא" על חשבונם ובכך להרוויח מעט מעות כדי לשלם את חובם לבעל האכסניה. פנו אל רבי צבי הירש ושאלוהו, אם ניא את שירכיו עליו שהוא רבי וכך יבואו בני הסביבה ויתנו לו קוויטלעך עם פדיונות ויהיה להם לשלם לבעל האכסניה. רבי צבי הירש משרת הסכים באמרו שחלק מהתפקיד שהוטל עליו על ידי רבו הוא לדאוג להם להוצאות הדרך, ומיד הוציא קול כי רבי בא לעיר. אנשים נהרו אל הרבי החדש בהמוניהם, הושיטו לו קוויטלאך עם פדיונות והוא ברכם בתמורה בדבר ישועה ורחמים.

כשהסתיים המחזה, ניגש אליו מהרה"ק רבי יצחק מנעשכיז זיע"א, אשר שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא, ושאל בבדיחות הדעת: "אולי אוכל אף אני לקבל ברכה מהרבי לזכות בבן זכר?" הרצין רבי צבי הירש ואמר: "אם תיתן לי מאה רובל, אבטיח לך בן זכר". והוסיף: "יודע אני שכעת אין לך את הסכום הזה, אך אם תקבל על עצמך ליתן לי את הסכום לאחר זמן, אבטיח לך בן זכר..."

בבואם לנעשכיז, נכנסו אל אביהם מהרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז זיע"א, ולאחר שסיפרו לו את כל אשר נעשה, ביקשו ממנו שיפעל למען ברכתו של המשרת שיתקיימו כדי שלא יתחלל ח"ו שם שמים על ידם. כשסיפר לו בנו מהרה"ק רבי יצחק זיע"א את סוף המעשה, את אשר ביקש להתברך ממנו בבן זכר ואת אשר השיב לו שאם יתחייב לו מאה רובל יבטיח לו בן זכר, שאל אותו אביו: "נו, התחייבת לז' השיב לו בנו: "לא, לא התחייבתי, כי הלא משרת פשוט הוא."

חזקה עליו פקודת אביו שירוך אחריו ויתחייב לו מאה רובל, כי בוודאי יוכל להיוושע על ידי כן בבן זכר. יצא מיד לחפש אחר רבי צבי הירש, וכשמצא אותו, התחנן בפניו להוציא את העיסקה המדוברת אל הפועל - מאה רובל תמורת בן זכר. "איחרת את המועד" - ענה לו רבי צבי הירש. "אז הייתי רבי, כעת איש פשוט אני". בשובו אל אביו, אמר לו: "חבל, חבל, היה לך שעת הכושר והפסדת אותה". ואכן רבי יצחק מנעשכיז לא נפקד בזרע של קיימא, ונסתלק מן העולם ללא בנים.

הבנה למעשה

הרבה יש ללמוד ממעשה זה, אבל הנוגע לענייננו הוא **מידת השתוותו של המשרת הקדוש מרימנוב**. כשנתבקש להיות רבי, קיבל על עצמו את התפקיד ללא שום התחמקות, וסבר שזה מכלל תפקידו, והתחיל להשפיע מברכות פיו על כל המתדפקים על פתחו, וכשהוצרך להסיר מעצמו את התפקיד, הסירו מיד והחשיב את עצמו כאיש פשוט. כך היו הצדיקים מקיימים בעצמם את דברי התנא "עשה רצונו כרצונך" ולא היה להם שום רצון עצמי, אלא היו בטלים כליל לרצון הבורא, ולכן לא היה להם שום חילוק בין עבודה זו לעבודה זו - העיקר אצלם היה לעשות את רצון אביהם שבשמים!

יעמדו על הברכה על אשר נדב לכם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון

ידידנו הר"ר יוסף חיים זלצמן שליט"א לרגל נישואי בנו החתן הבחור המופלג ה"ה אהרן אליעזר ליפא ה"ו לרגל נישואיו עב"ג בת ידידנו הר"ר חיים הירש ד'אלובסקי שליט"א ה"ד שיזכו לבנות בית נאמן לה ולתורת!

לזכות החתן הבחור המופלג ה"ה אהרן אליעזר ליפא ה"ו לרגל נישואיו עב"ג בת ידידנו הר"ר חיים הירש ד'אלובסקי שליט"א ה"ד שיזכו לבנות בית נאמן לה ולתורת!

ידידנו הר"ר משה אייזיק בר"ש בוקשפן שליט"א לרגל נישואי בתו עב"ג החתן הבחור המופלג ה"ה משה חיים שמעיה ה"ו בן ידידנו הר"ר ישראל בנימין שליט"א ה"ד שיזכו לבנות בית נאמן לה ולתורת!

א נייע בליק!

איך יכול כל אחד להפוך לתלמיד חכם אמיתי?

שיעור זה ועוד עשרות שיעורים בענייני תורה יאירו לך את הדרך האריך לאחור בעץ החיים ולהמשיך את כל השפעות החג באופן מיטבי לגדול בתורה ויראה!

טלפון ישיר שע"י קול הלשון: 073.295.1337

לגישה ישירה לשיעור לחצו בכניסתכם למערכת * ואח"כ 1440568. לגישה ישירה לתיקית תורה לחצו בכניסתכם למערכת כ"ל ואח"כ 111143 ובחורו שיעור רצוי.

קול הבינני א"מ - 072.257.7726 ארה"ב - 718.686.8300 ברטניה - 0204.586.2115 בלגיה - 03.300.0223

לקבלת הגליון בקביעות info@machonhavineim.com

לתרומות והצעות שיעור וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו ניתן לפנות ישירות למכון 'בינני' בדוא"ל info@machonhavineim.com